

La rebel·lió dels animals

George Orwell

GEORGE ORWELL

La rebel·lió dels animals

Traducció de Marc Rubió

Estudi preliminar, propostes de treball
i comentaris de text a cura
d'Antoni Dalmases

educaula**62**

Educaula62
Col·lecció Educació 62

Col·lecció dirigida per Carme Arenas

Títol original anglès: *Animal farm*

© The Estate of the late Sonia Brownell Orwell, 1987

© Peter Davison, 1989

Tots els drets reservats

© de la traducció: Marc Rubió Rodon, 2003

© de la traducció dels poemes: Melcion Mateu Adrover, 2003

© de l'estudi preliminar, les propostes de treball

i els comentaris de text: Antoni Dalmases, 2017

© d'aquesta edició: Grup Editorial 62, s.l.u.,
Educaula62

Disseny de la coberta: Laura Comellas

© de la il·lustració de la coberta: Shutterstock

Primera edició: maig del 2017

www.educaula62.cat
educacio@educaula62.cat

Fotocomposició: Víctor Igual

Impressió: Liberdúplex

DIPÒSIT LEGAL: B. 4.594-2017

ISBN: 978-84-15954-38-5

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei.

Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra

(www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47).

Tots els drets reservats.

TAULA

ESTUDI PRELIMINAR

<i>Fer parlar les bèsties de política</i>	11
<i>De Blair a Orwell</i>	19
La formació d'una consciència	19
Blair, el jove policia esdevé escriptor	21
Neix George Orwell. L'escriptura és una arma	23
L'escriptor, a primera línia de la història	27
Buscant aire fresc	29
La Segona Guerra Mundial	30
La distopia. La mort	32
<i>A l'entorn de La rebel·lió dels animals</i>	35
Una novel·la per desvetllar consciències	35
Un perillós conte de fades	38
Una novel·la només política?	42
<i>Estructura de l'obra</i>	49
<i>Personatges</i>	52
Els porcs	52
Animals de tir	66
Altres animals	72
Els humans	76

<i>Estil i tècnica</i>	80
Una experiència estètica	80
El valor del llenguatge	83
Alguns recursos tècnics	86
<i>Per què llegir George Orwell</i>	90

LA REBEL·LIÓ DELS ANIMALS

<i>Novella</i>	95

PROPOSTES DE TREBALL I MATERIAL COMPLEMENTARI

<i>Propostes de treball</i>	219
<i>Comentaris de text</i>	229
<i>Textos complementaris</i>	237
<i>Bibliografia</i>	249

El senyor Jones, del mas pairal, havia tancat els galliners abans d'anar a dormir, però estava massa begut per recordar-se de passar la balda de les finestrelles. Amb el cercle lluminós de la llanterna ballant d'un costat a l'altre, va travessar el pati fent tentines, es va treure les botes a la porta del darrere, va engolir un últim vas de cervesa del barril que hi havia al rebost i va pujar cap al llit, on la senyora Jones ja roncava.

Tan bon punt es va apagar el llum del dormitori, va començar el bellugueig i l'enrenou a tots els edificis del mas. Durant el dia havia corregut la veu que el vell Major, el premiat marrà de Yorkshire, havia tingut un somni estrany la nit anterior i volia comunicar-lo als altres animals. S'havia acordat que es reunien tots al graner principal tan bon punt no hi hagués perill que el senyor Jones voltés per allà. El vell Major (així li deien sempre, malgrat que l'havien exhibit amb el nom de la Perla de Willingdon) era tan venerat al mas que tothom estava disposat a perdre una hora de son per escoltar el que tingués a dir.

Al fons del graner, en una mena de plataforma, el Major ja estava arrepatat al seu jaç de palla, sota una

llanterna que penjava d'una biga. Tenia dotze anys i últimament s'havia inflat una mica, però encara era un porc majestuós, d'aparença sàvia i benevolent, tot i que no li havien retallat mai els ullals. De seguida van arribar els altres animals, que es van anar instal·lant, cadascun a la seva manera. Primer van aparèixer els tres gossos, la Bluebell, la Jessie i el Pincher, i després els porcs, que es van acomodar sobre la palla que hi havia immediatament davant de la plataforma. Les gallines es van enfilear als ampits de les finestres, els coloms van voletejar fins als cabirons de la teulada, els xais i les vaques es van ajeure darrere dels porcs i es van posar a remugar. Els dos cavalls de tir, el Boxer i la Clover, van entrar junts, caminant molt a poc a poc i vigilant on posaven els seus ungles enormes i peluts, no fos cas que hi hagués algun animaló amagat entre la palla. La Clover era una euga maternal i corpulenta que s'acostava a la maduresa i que no havia acabat de recuperar la silueta després de parir el quart poltre. El Boxer era una bèstia molt grossa, de gairebé divuit pams d'alçada, i tan fort com dos cavalls mitjans junts. Al llarg del morro hi tenia una franja blanca que li donava un aspecte una mica estúpid, i de fet no era cap llumenera, però era respectat a tot arreu per la constància del seu caràcter i la seva extraordinària capacitat de treball. Després dels cavalls van arribar la Muriel, la cabra blanca, i el Benjamin, l'ase. El Benjamin era l'animal més vell del mas, i el més malcarat. Amb prou feines parlava, i quan obria la boca normalment era per fer algun comentari cínic —per exemple, deia que Déu li havia

donat una cua per espolsar-se les mosques, però que s'hauria estimat més no tenir cua ni mosques. Era l'únic animal del mas que no reia mai. Si li preguntaven per què, deia que no veia que hi hagués cap motiu per riure. De totes maneres, sense reconèixer-ho obertament, sentia devoció pel Boxer; solien passar els diumenges junts al petit prat que hi havia darrere de l'hort, pasturant costat per costat i sense dir mai res.

Quan els dos cavalls s'acabaven d'ajeure, una covada d'anequets que havien perdut la mare va desfilar cap a dins del graner, piulant dèbilment i anant d'un costat a l'altre per trobar un lloc on no els poguessin trepitjar. La Clover els va envoltar formant una mena de barrera amb la seva gran pota del davant, i els anequets s'hi van arraulir i es van adormir a l'acte. A l'últim moment, la Mollie, l'euga blanca que estirava el cabriolé del senyor Jones, i que era tan bonica com beneita, va entrar caminant amb passets curts i delicats tot mastegant un terròs de sucre. Va ocupar un lloc cap al davant i va començar a jugar amb la seva crinera blanca, esperant que es fixessin en les cintes vermelles que s'hi havia trenat. L'últim de tots va ser la gata, que, com sempre, va buscar amb la mirada el lloc més calent, i finalment es va entaforar entre el Boxer i la Clover; allà es va quedar roncant satisfeta al llarg de tot el discurs del Major sense escoltar ni una sola paraula del que va dir.

Ara ja hi eren tots els animals excepte el Moses, el corb domesticat, que dormia dalt d'una perxa darrere de la porta que donava al pati. Quan el Major va veu-

re que tots s'havien posat còmodes i esperaven atents, es va escurar la gola i va començar:

—Camarades, ja heu sentit a parlar de l'estrany somni que vaig tenir ahir a la nit. Aquest somni, però, ja us l'explicaré més tard. Primer us haig de dir una altra cosa. No crec pas, camarades, que estigui entre vosaltres gaires mesos més, i abans que em mori em veig en el deure de transmetre-us la saviesa que he adquirit. He tingut una vida llarga, he tingut molt temps per pensar mentre he estat tot sol al meu compartiment, i crec que puc dir que entenc tan bé com qualsevol altre animal vivent l'essència de la vida en aquest món. És sobre això, que m'agradaria parlar-vos.

»Bé, doncs, camarades, ¿quina és l'essència d'aquesta vida nostra? Afrontem-ho, les nostres vides són miserables, escarrassades i curtes. Naixem, ens donen el menjar just per mantenir-nos l'alè al cos, i als que en som capaços se'ns obliga a treballar fins a l'última engruna de les nostres forces; i en el precís instant en què deixem de ser útils ens maten amb una crueltat espantosa. Cap animal d'Anglaterra coneix el significat de la felicitat o del lleure un cop arriba a l'any de vida. Cap animal d'Anglaterra és lliure. L'animal viu en la misèria i l'esclavitud: aquesta és la pura veritat.

»Però ¿que potser és que, simplement, això forma part de l'ordre de la natura? ¿Que potser aquesta terra nostra és tan pobra que no pot proporcionar una vida decent als que l'habiten? No, camarades, mil vegades no! Anglaterra té un sòl fèrtil, un bon clima, és

capaç d'aportar menjar en abundància a un nombre d'animals molt més elevat dels que hi viuen actualment. El nostre mas mateix mantindria una dotzena de cavalls, vint vaques, centenars de xais..., i tots ells podrien tenir una vida confortable i digna que ara per nosaltres és gairebé inimaginable. Aleshores, ¿per què continuem en aquestes condicions miserables? Doncs perquè pràcticament tot el que produïm ens ho roben els éssers humans. Aquesta, camarades, és la resposta a tots els nostres problemes. Es resumeix en una sola paraula: l'home. L'home és l'únic enemic real que tenim. Elimineu l'home de l'escena i la causa fonamental de la fam i l'excés de treball desapareix per sempre.

»L'home és l'única criatura que consumeix sense produir. No dona llet, no pon ous, és massa dèbil per estirar l'arada, no és prou ràpid per caçar conills. Malgrat tot, és l'amo i senyor de tots els animals. Els fa treballar a canvi de gairebé res, tot just perquè no es morin de gana, i la resta s'ho queda ell. Amb el nostre esforç conreem la terra, els nostres excrements la fertilitzen i, així i tot, ningú de nosaltres té res llevat de la seva pròpia pell. Vosaltres, vaques, que us veig aquí al davant, ¿quants milers de galons de llet heu donat aquest any? I ¿què se n'ha fet, d'aquesta llet amb què hauríeu hagut de criar vedells sans i forts? Fins a l'última gota, ha anat a parar a les gorges dels nostres enemics. I vosaltres, gallines, ¿quants ous heu post aquest últim any, i quants d'aquests ous els heu pogut covar perquè en naixessin pollets? Tota la resta se'ls han endut al mercat perquè el Jones i els

seus homes n'obtinguessin diners. I tu, Clover, ¿on són els poltres que vas parir, que haurien d'haver sigut el costat i el goig de la teva vellesa? Els van vendre tots quan tenien un any: no els tornaràs a veure mai més. Per compensar els teus quatre parts i tot el teu esforç al camp, ¿què has tingut mai excepte unes minses racions i un compartiment?

»I ni tan sols ens deixen que les miserables vides que portem facin el seu curs natural. Jo no em puc queixar, perquè sóc un dels afortunats. He arribat als dotze anys i he tingut més de quatre-cents fills. Aquesta és la vida natural d'un porc. Però al final cap animal s'escapa del ganivet cruel. Vosaltres que seieu davant meu, joves porcells, cadascun de vosaltres morireu xisclant al piló abans que s'acabi l'any. A tots ens ha d'arribar aquest horror: vaques, porcs, gallines, xais, a tothom. Ni tan sols el destí dels cavalls i els gossos és millor. A tu, Boxer, el mateix dia que aquests grans músculs que tens perdin la força, el Jones et vendrà a l'escorxador, que et degollarà i et bullirà per alimentar els gossos guineuers. Pel que fa als gossos, quan són vells i desdentegats, el Jones els lliga un totxo al coll i els ofega a la bassa més propera.

»¿No és clar com l'aigua, doncs, camarades, que tots els mals d'aquesta vida nostra provenen de la tirania dels éssers humans? Només que ens desempalleguéssim de l'home, el producte del nostre esforç seria per a nosaltres. Gairebé d'un dia per l'altre podríem ser rics i lliures. ¿Què hem de fer, doncs? És evident: treballar nit i dia, en cos i ànima, per enderrocar la raça humana! Aquest és el meu missatge, ca-

marades: rebel·lió! Jo no sé quan arribarà aquesta rebel·lió, pot ser que d'aquí a una setmana o d'aquí a cent anys, però sé, amb la mateixa certesa que veig aquesta palla sota els meus peus, que tard o d'hora es farà justícia. No perdeu de vista això, camarades, durant el poc temps que us queda de vida! I sobretot, transmeteu aquest missatge meu als que vinguin després de vosaltres perquè les generacions futures continuïn la lluita fins a la victòria.

»I recordeu, camarades, la vostra determinació no ha de vacil·lar mai. Cap argument us ha de confondre. No en feu cap cas, quan us diguin que l'home i els animals tenen un interès comú, que la prosperitat de l'un és la prosperitat dels altres. És tot mentida. L'home no serveix els interessos de ningú que no sigui ell mateix. I intenteu que entre nosaltres, els animals, hi hagi una harmonia perfecta, una camaraderia perfecta en la lluita. Tots els homes són enemics. Tots els animals són camarades.

En aquell moment hi va haver un gran rebombori. Mentre el Major parlava, quatre rates enormes havien sortit sigil·losament del cau i s'havien assegut sobre els quarters posteriors per escoltar-lo. De sobte, els gossos les havien vist, i si les rates no haguessin corregut com un llampec cap al cau no haurien salvat la pell. El Major va aixecar l'unglot per demanar silenci:

—Camarades —va dir—, vet aquí una qüestió que cal solucionar. Les bèsties salvatges, com ara les rates i els conills, ¿són amics o enemics nostres? Sotmetem-ho a votació. Proposo aquesta pregunta a la reunió: ¿són camarades les rates?

Seguidament es va fer la votació i es va decidir per majoria aclaparadora que les rates eren camarades. Només hi va haver quatre dissensions, els tres gossos i la gata, que, segons es va descobrir després, va votar les dues opcions. El Major va continuar:

—Tinc poca cosa més a dir. Em limitaré a repetir que recordeu sempre el vostre deure d'enemistat envers l'home i tots els seus costums. Tot el que camini sobre dues potes és un enemic. Tot el que camini sobre quatre potes, o tingui ales, és un amic. I recordeu també que lluitant contra l'home no hem d'acabar assemblant-nos-hi. Ni tan sols un cop l'hàgiu vençut, heu d'adoptar els seus vicis. Cap animal ha de viure mai en una casa, ni dormir en un llit, ni portar roba, ni beure alcohol, ni fumar, ni tocar diners ni dedicar-se al comerç. Tots els hàbits de l'home són dolents. I, sobretot, cap animal ha de tiranitzar els seus congèneres. Forts o dèbils, llestos o beneits, som tots germans. Tots els animals som iguals.

»I ara, camarades, us parlaré del meu somni d'ahir a la nit. No sé com descriure-us-el. Vaig somiar com serà el món un cop n'hagi desaparegut l'home. Però el somni em va recordar una cosa que feia molt de temps que havia oblidat. Fa molts anys, quan jo era tot just un garrí, la meva mare i les altres truges cantaven una cançó molt antiga de la qual només coneixien la melodia i les tres primeres paraules. Quan era petit me la sabia, aquesta melodia, però d'aleshores ençà feia temps que se me n'havia anat del cap. Ahir a la nit, però, la vaig recordar en el meu somni. I, encara més, també vaig recordar les paraules de la

cançó —paraules, n'estic segur, que els animals cantaven temps era temps i de les quals s'ha perdut el record des de fa generacions. Ara us cantaré aquesta cançó, camarades. Sóc vell i tinc la veu enrogallada, però quan us hagi ensenyat la melodia vosaltres mateixos la podreu cantar millor. Es titula «Animals d'Anglaterra».

El vell Major es va escurar la gola i va començar a cantar. Com havia dit, tenia la veu enrogallada, però cantava prou bé, i era una melodia commovedora, una barreja entre «Clementine» i «La Cucaracha». La lletra deia:

Animals d'Anglaterra i d'Irlanda,
animals de ponent i llevant,
escolteu ara la bona nova
del futur que tenim al davant.

Tard o d'hora arribarà el gran dia,
enderrocarem l'home tirà;
pels camins verds i rics d'Anglaterra
tan sols les bèsties passaran.

Com que ja no durem jous ni arades
—ni tampoc anelles ni morrals—
es rovellaran les ferradures
i els cruels fuets no sonaran.

I serem rics, ben rics, tots nosaltres,
més del que puguem imaginar:
serà nostre el fenc, l'ordi i la palla,
la civada, les bledes i el blat.

Seran més verds els camps d'Anglaterra,
i les seves aigües més brillants,
i farà sempre un suau oratge
quan tinguem a la fi llibertat.

Treballarem perquè arribi el dia
encara que alguns morin abans;
oques i indiots, cavalls i vaques,
per ser lliures lluitarem plegats.

Animals d'Anglaterra i d'Irlanda,
animals de ponent i llevant,
escolteu atents la bona nova
del futur que tenim al davant.

Aquesta cançó va despertar un gran entusiasme entre els animals. El Major amb prou feines havia arribat al final que ja començaven a cantar-la tot sols. Fins i tot els més estúpids n'havien pescat la melodia i unes quantes paraules, i pel que fa als més llestos, com ara els porcs i els gossos, ja se sabien tota la cançó de memòria al cap de pocs minuts. I llavors, després d'algunes temptatives, el mas sencer va entonar «Animals d'Anglaterra» en un uníson impressionant. Les vaques la bramaven, els gossos la bordaven, els xais la belaven, els cavalls la renillaven, els ànecs la clacaven. Estaven tan meravellats amb la cançó que la van cantar fins a cinc vegades seguides, i haurien continuat cantant-la si no els haguessin interromput.

Desgraciadament, el rebombori va despertar el senyor Jones, que va sortir del llit d'un salt, conven-

çut que hi havia una guineu al pati. Va arreplegar l'escopeta que sempre tenia en un racó del dormitori i va disparar un cartutxo del sis en la foscor. Els perdigons es van incrustar a la paret del graner i la reunió es va desfer de pressa i corrents. Tothom es va precipitar cap al jaç. Els ocells van volar cap a les seves perxes, els animals es van estirar a la palla, i al cap d'un moment tot el mas dormia.